

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบทางการศึกษา นอกจากองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาที่มีส่วนส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุคคลแตกต่างกันแล้ว ก็ยังมีองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ซึ่งมีส่วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุคคลด้วย จึงได้มีการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกันมากมาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกตามองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียน

เพศและอายุ

คลาร์ก (Clark) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเพศ โดยควบคุมในเรื่องอายุจริงและอายุสมอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 3, 4 และ 8 โดยการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นละ 150 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกันในเรื่องเกณฑ์ทางสติปัญญา ทั้งระดับพื้นฐานในการอ่านและการทำเลขคณิต แต่ในเรื่องการใช้ภาษาและการสะกดตัวแล้ว ปรากฏว่านักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย แสดงให้เห็นว่า โดยเฉพาะเรื่องทางภาษา นักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชาย¹

¹Willes W. Clark, "Boys and Girls Are There Significant Ability and Achievement Differences," The Journal of Educational Research 54 (February 1961) : 205.

ผลการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากพาร์สลีย์ (Parsley) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียน และได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศด้วย จากการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงเก่งกว่านักเรียนชายในเรื่องการอ่าน การสะกดตัว และการเขียน ส่วนนักเรียนชายเก่งกว่านักเรียนหญิงในวิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และเรขาคณิต ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างเพศมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน¹

แต่ในปีต่อมา ค.ศ. 1964 ผลการศึกษาของพาร์สลีย์ แตกต่างจากการศึกษาของแอสเวิร์ท (Ashworth) ที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามคำคาดหมายไว้จะมีพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญาแตกต่างกันหรือไม่ โดยทำการศึกษากับนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 178 คน จากโรงเรียนเด็กผิวขาว 8 โรงเรียน ในรัฐเท็กซัส นักเรียนทุกคนมีเกณฑ์ภาคเช้าวัน (I.Q.) 120 ขึ้นไป โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดคุณลักษณะของนักเรียน ผลการศึกษาปรากฏว่า อายุและเพศมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยมาก²

¹Kenneth M. Parsley, "Are There Really Sex Difference in Achievement," The Journal of Educational Research 57(December 1963) : 210-212.

²Marion Schrimsher Ashworth, "A Comparative Study of Selected Background Factors Related to Achievement of Fifth and Sixth Grade Student," Dissertation Abstracts 24(February 1964) : 3224-A.

จากผลการศึกษาของแอสเวอรัทดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ
 เล่ริมคักดี วิศาลาภรณ์ ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของ
 นิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา สาขามัธยมศึกษา จำนวน 336 คน จากวิทยาลัยวิทยาการ
 ศึกษา 5 แห่ง คือ วิทยาลัยวิทยาการศึกษาระสาณมิตร ปทุมวัน บางแสน มหาสารคาม
 และพิษณุโลก โดยถือเอาคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตในชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เป็นสัมฤทธิ์ผล
 ทางการเรียน องค์ประกอบที่ศึกษามี 3 ด้าน คือ องค์ประกอบทางครอบครัว ตัวนักเรียน
 และสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการศึกษามากที่สุด
 คือ ชั้นปีที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยวิทยาการศึกษ อายุ และเพศ¹

นอกจากนี้ จรรยา ภูอุดม ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความ
 สามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามการประเมินของครู
 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมศึกษา
 กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน โดยเป็นนักเรียนชาย 235 คน เป็นนักเรียนหญิง
 190 คน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิต
 ศึกษาคณิตศาสตร์ ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสามารถใน
 การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อ
 พิจารณาจากมัชฌิมเลขคณิตแล้ว นักเรียนหญิงมีมัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x} = 31.647$) สูงกว่า
 มัชฌิมเลขคณิตของนักเรียนชาย ($\bar{x} = 28.472$)²

¹ เล่ริมคักดี วิศาลาภรณ์, "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการ
 ศึกษาของนิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา," ศูนย์ศึกษา 7-8 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2514) :
 49-59.

² จรรยา ภูอุดม, "ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาคณิต-
 ศึกษาคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามการประเมินของครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหา
 บัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา ปริญญาตรี วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 53.

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงว่า องค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ เพศ และอายุ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ความสนใจ

ผู้ให้ความหมายของคำว่า "ความสนใจ" มีมากมาย ซึ่งพอจะสรุปที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

กู๊ด (Good) ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบที่คนเรา แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจมีชั่วขณะหนึ่ง หรืออาจจะถาวรตลอดไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยาก رؤ้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยมีอิทธิพลจากประสบการณ์ของเขาเอง¹

ทอร์นไดค์ และเฮเกน (Thorndike and Hagen) กล่าวว่า ความสนใจ คือ แนวโน้มในการที่จะแสวงหาและเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง²

ลัมบูร์น ฮิตพงษ์ กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบ พอสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากกว่าสิ่งอื่น บุคคลที่มีความสนใจในสิ่งใดนั้น ต้องมีการรับรู้ (Receiving) เกี่ยวกับสิ่งนั้น แล้วมีการสนองตอบต่อการรับรู้ (Response) ต่อสิ่งที่ตนรับรู้ สุดท้ายบุคคลนั้นก็ยอมรับในคุณค่า (Acceptance of Value) ของสิ่งที่ตนได้รับรู้เข้าไป³

¹ Carter V. Good, Dictionary of Education, 3rd ed. (New York : McGraw-Hill Book Company, 1963), p.311.

² Robert L. Thorndike and Elizabeth Hagen, Measurement and Evaluation in Psychology and Education, 2nd ed. (New York : John Wiley and Sons, 1961), p.24.

³ ลัมบูร์น ฮิตพงษ์, "การประเมินผลหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" (ปริญาวิทยานิพนธ์ การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาสัยศรีนครินทร์ วิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 14.

ความหมายของคำว่า "ความสนใจ" ดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า ความสนใจ เป็นแรงกระตุ้นประเภทหนึ่งที่เราจะแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีปฏิกิริยาโต้ตอบในการรับรู้และการสนองตอบ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้มีผู้วิจัยไว้ คือ โลว์ (Lowe) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ (Interest in Science) และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระดับเกรด 10 และเกรด 11 จำนวน 414 คน ซึ่งปรากฏผลว่า ความสนใจในวิชา วิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์¹

จากผลงานวิจัยของ โลว์ ที่ว่าความสนใจมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา วิทยาศาสตร์แล้ว ก็น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา คณิตศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ด้วย

สถิติการมาเรียน

จากรายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 ของโรงเรียนทุกประเภททั่วประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 27,897 คน จาก 987 โรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 1,974 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ได้แก่ การขาดเรียนของนักเรียน ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน และอายุของนักเรียน

¹ Charles Wesley Lowe, "An Investigation of Relationship Between Semantic Differential Measures of Interest in Science and Achievement in Science at the High School Level," Dissertation Abstracts 33(November 1972) : 2195-A.

กล่าวคือ นักเรียนอายุมาก บ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน และขาดเรียนบ่อยครั้ง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้อยกว่านักเรียนพวกอื่น¹

ในปี พ.ศ. 2521 สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง ปีการศึกษา 2520 จำนวน 704 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า สถิติการขาดเรียนเป็นตัวพยากรณ์ตัวหนึ่งซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน² ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศุฑฒิน ชัยวาทาน ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 585 คน รวมทั้งผู้ปกครองของนักเรียนและอาจารย์ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และแบบสอบถามพบว่าสถิติการขาดเรียนก็เป็นตัวพยากรณ์ตัวหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเช่นกัน³

¹ สำนักราชบัณฑิตยสถาน, สำนักงาน, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : เอร่าวิสาหกรรมการพิมพ์, 2519), หน้า 45.

² สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, "การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง" (ปริญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521), หน้า 52-62.

³ พิศุฑฒิน ชัยวาทาน, "องค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญาญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 157.

นอกจากนี้ สำนักร์ ฉายศิริ ได้ศึกษา อิทธิพลขององค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 354 คน โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนและแบบสอบถาม ผลการศึกษาปรากฏว่า สถิติการขาดเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน¹

ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า สถิติการมาเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ดังนั้น จากงานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างต้นอาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบ ทางด้านตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ความสนใจทางคณิตศาสตร์ และสถิติการมา เรียนมีความสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

องค์ประกอบทางด้านสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

การวิจัยในต่างประเทศ

การ์สัน, กิงส์ตันและแมคโดนัลด์ (Garrison, Kingston and McDonald) ได้พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เด็กเรียน ดหรือไม่ได้ โดยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยย่อม ขาดประสพการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ผลการวิจัยของการ์สันและคณะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สำนักร์ ฉายศิริ, "องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 ในจังหวัดนครปฐม" (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522), หน้า บทคัดย่อ.

แสดงว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน¹ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ดอยซ์และบราวน์ (Deutsch and Brown) ที่ว่า การเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เป็นเครื่องชี้ถึงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสติปัญญาต่ำเหมือนกัน²

เวอชิงตัน (Worthington) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเกรดการเรียนในครึ่งปีแรกของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยยูทาห์ (Utah) ปีการศึกษา 1971 จำนวน 2,260 คน เป็นหญิง 990 คน ชาย 1,270 คน โดยใช้แบบสอบ เอ.ซี.ที. (American College Testing) ในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และธรรมชาติวิทยา ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเวอชิงตันได้แบ่งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ พบว่าผู้ปกครองระดับกลางและระดับสูง ให้การส่งเสริมการเรียนของเด็กในความปกครองสูงกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ³

¹Karl C. Garrison, Albert J. Kingston and Arthur S. McDonald, Educational Psychology, 2d ed. (New York : Appleton-Century Crofts, 1964) p.415 อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, "การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง", หน้า 10.

²Martin Deutsch and Bert Brown, "School Influences in Negro-White Intelligence Differences," Journal of Social Issues 20(April 1964) : 24-35.

³Lois H. Worthington, "Factors of Academic Success : Multivariate Analysis," The Journal of Educational Research 65(September 1971) : 7-10.

ต่อมา ไรท์และบัน (Wright and Bean) ได้ศึกษาอิทธิพลของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในการทำงานนายผลการเรียนในวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีที่ 1 จำนวน 1,631 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดทางการเรียนด้านภาษาและคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของครอบครัวเป็นตัวแทนของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งรายได้เป็นตัวทำนายผลการเรียนที่ดีที่สุด และอาชีพของบิดา ได้แก่ อาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ (Unskilled Worker) และอาชีพที่ต้องใช้ทักษะ (Skill Worker) สามารถทำนายผลการเรียนได้ดีกว่าอาชีพที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (Small Business Worker) และอาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพ (Professional)¹

นอกจากนี้ โยปรา (Chopra) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีอายุระหว่าง 14-17 ปี จำนวน 1,359 คน จากโรงเรียนมัธยม (High School) ในเมืองหลวง 22 โรงเรียน และในชนบท 6 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีแบบทดสอบทางด้านสติปัญญา แบบทดสอบทางด้านวิชาการซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐานของโรงเรียน และแบบสอบถามทางด้านสังคมและครอบครัว จากแบบสอบถามนี้ได้แบ่งอาชีพของผู้ปกครองเป็น 7 อาชีพ คือ อาชีพทางด้านวิชาการ อาชีพนักบริหาร อาชีพเสมียนบัญชี อาชีพนักเดินตลาดและธุรกิจย่อย อาชีพช่างฝีมือ อาชีพเกษตรกรและอาชีพกรรมกร

¹Robert J. Wright and Andrew G. Bean, "The Influence of Socioeconomic Status on the Predictability of College Performance," Journal of Educational Measurement 11(Winter 1974) : 277-283.

ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของผู้ปกครอง เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงระดับทางสังคมของครอบครัว และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในด้านการศึกษาของบุตร¹

ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองนั้น เดล (Dale) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดา มารดากับผลการเรียนของเด็กนักเรียนเกรด 4 และเกรด 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงลอนดอน จำนวน 678 คน จากการศึกษาค้นคว้า ระดับการศึกษา บิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของเด็ก โดยพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนมักมีสาเหตุจากทางบ้าน เด็กที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนเป็นเด็กที่บิดา มารดา มีการศึกษาสูง²

ต่อมา ฮีวา วาซควิซ นุตทอลล์ และคณะ (Eva Vazquez Nuttall and et al.) ได้ศึกษาอิทธิพลของขนาดของครอบครัว ความหนาแน่นของจำนวนพี่น้องต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิง 306 คน อายุ 247 คน ผลการศึกษาค้นคว้า หักล้างจากควบคุมสมรรถภาพทางสมอง (I.Q.) แล้ว นักเรียนชายที่มาจากครอบครัวเล็กมีแนวโน้มที่จะมีระดับคะแนนสูงกว่านักเรียนชายที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่³ ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซูเฮนดรา (Sukhendra) ที่พบว่า

¹ S.L. Chopra, "Parental Occupation and Academic Achievement of High School Student in India," The Journal of Educational Research 60 (April 1967) : 359-362.

² R.R. Griffith Dale, Down Stream Failure in the Grammar School, (London : Routledge & Kegan Paul, 1965), p.56.

³ Eva Vazquez Nuttall and et al., "The Effects of Family Size, Birth Order, Sibling Separation and Crowding on the Academic Achievement of Boys and Girls," American Educational Research Journal 13 (Summer 1976) : 217-222.

จำนวนเด็กในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีลูกมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต่ำ และเด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูงก็มักจะมาจากครอบครัวที่มีลูกน้อย¹ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวขัดแย้งกับการศึกษาของ คอสเตอร์ (Coster) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะหรือสภาพทางครอบครัวกับผลการเรียนของเด็กในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ขนาดของครอบครัว ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ วารสารของสมาชิกหรือบุคคลในครอบครัว รวมทั้งระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลการเรียนของนักเรียน²

จากงานวิจัยข้างต้นนี้ สรุปได้ว่าองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ขัดแย้งกับข้อสรุปดังกล่าว เช่น งานวิจัยของ คอร์ดอวา (Cordova) ที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอเมริกันเชื้อชาติสเปน จำนวน 480 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน³ และ คาร์มาส (Karmas) ได้ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และตัวแปรอื่น ๆ

¹Lal Chopra Sukhendra, "Family Size and Sebing Position as Aclated to Measure Intelligence and Academic Achievement," The Journal of Social Psychology, 70 : 133-137, 1966.

²J.K. Coster, "Some Characteristics of High School Pupils from Three Income Group," Journal of Educational Psychology 50(April 1959) : 50-62.

³Ignacio Ruben Cordova, "The Relationships of Acculturation, Achievement, and Alienation Among Spanish American Sixth Grade Student," Dissertation Abstracts 30(October 1969) : 1357.

กับผลการเรียนในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนในมหาวิทยาลัย¹ ผลการศึกษาดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก ยินส์เบอร์ก (Ginsberg) ก็ได้ทำการศึกษากับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนแห่งหนึ่ง จำนวน 400 คน พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักศึกษา เช่น การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เป็นต้น ไม่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าทางการเรียน²

งานวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวพบว่า องค์ประกอบทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว เช่น อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัวฯ ล้วนมีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งได้มีการศึกษาต่อไปว่า ผลการวิจัย ในประเทศไทย เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวปรากฏผลเป็นเช่นไร

การวิจัยในประเทศไทย

ในปี พ.ศ.2506 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำการศึกษาวิจัย ยันร์เริ่ม (A Pilot Study) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดลานนาบุญ จำนวน 90 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน และทำการทดสอบนักเรียน

¹Constantine Karmas, "Progress Through College : Determinants of Successful Completion of Each Undergraduate Year," Dissertation Abstracts 35 (June 1975) : 7081.

²Mary Louise Ginsberg, "Prediction of Educational Progress Among Community College Entrants," Dissertation Abstracts, 37 : 5697-1977.

โดยใช้แบบทดสอบความพร้อมเมโทรโพลิตัน (Metropolitan Reading Readiness Test) ในการอ่าน ผลจากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับภูมิหลังของนักเรียนในด้านฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน นักเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ดี จะสอบได้คะแนนดีกว่านักเรียน ที่มาจากสภาพครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ¹

พ.ศ. 2513 วัฒนา พุ่มเล็ก ได้ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนมัธยมลำริด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น มศ.1-มศ.3 ปีการศึกษา 2512 จำนวน 232 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 116 คน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 116 คน โดยใช้แบบสอบถาม นักเรียนและผู้ปกครอง พบว่า บิดามารดาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแนวโน้มที่จะมีการศึกษาและรายได้ต่ำกว่าบิดามารดาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง²

¹ Chulalongkorn University, Faculty of Education, "Factors Related to Achievement Among Pratom I Pupils," Pilot Study, Educational Bulletin (Faculty of Education, Chulalongkorn University, 1964). p.30.

² วัฒนา พุ่มเล็ก, "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนลำริดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 68-71.

พ.ศ.2514 ลู่วิทย์ สังโยคะ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียน
ฝึกหัดครูปีที่ 2 ในภาคการศึกษา 6 จำนวน 412 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษา
ปรากฏว่า นักเรียนที่มีความคิดว่าบิดามารดาของตนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้าง
ต่ำจะมีการปรับตัวไม่ดี และมีผลกระทึนต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วย¹

ในปี พ.ศ.2523 อรพรรณ วีระกะสลั ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร -
นคร จำนวน 1,133 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ นอกจากนี้มีแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวนักเรียน
และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผลจากการศึกษาพบว่า รายได้ของครอบครัว
สถิติการมาเรียน การศึกษาของบิดา การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ และ
อาชีพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์²

จากเอกสารงานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทย ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบ
ทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว สรุปลได้ว่า อาชีพของผู้ปกครอง ระดับ
การศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ขนาดของครอบครัว และการใช้สื่อมวลชน
ของครอบครัวล้วนเป็น ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

¹ ลู่วิทย์ สังโยคะ, "การศึกษาบุคลิกภาพของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาชั้นปีที่ 2 และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงปีที่ 2 ณ วิทยาลัยครูในภาค
การศึกษา 6" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร,
2514), หน้าบทคัดย่อ .

² อรพรรณ วีระกะสลั, "การวิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง
การ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร"
(ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523),
หน้า 82-83.

ผลงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบหลายประการที่สร้างความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบางครั้งผลการวิจัยในต่างประเทศก็ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้าง ระบบการศึกษา แนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติของสังคมไทย แตกต่างไปจากต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า องค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาใดบ้างที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย